

OPONENTSKÝ POSUDEK

Magisterské práce Petry Puldové

„Vliv suburbanizace na změnu sociálního prostředí v zázemí Prahy“

Universita Karlova v Praze

Přírodovědecká fakulta UK Praha

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

2006

Předkládaná magisterské práce Petry Puldové sleduje proměny sociálního prostředí v lokalitách s intenzivní suburbaní výstavbou. Zaměřuje se na studium tří složek sociálního prostředí lokalit; sociální strukturu nově příchozích obyvatel (tj. zejména socioekonomické a demografické charakteristiky), každodenní život nově příchozích a vzájemné vztahy mezi novo a starousedlíky a zapojení nově příchozích do občanského a politického života v obci. Pro každou sledovanou složku sociálního prostředí je vyslovena jedna hypotéza. Předkládané hypotézy jasně, výstižně a srozumitelně popisují vstupní předpoklady, ovlivňující faktory a předpokládané výsledky výzkumu.

Diskuze relevantní literatury v teoretickém úvod se zaměřením na otázku komunit, sociálních sítí a otázky sociálního kapitálu je provedena na velmi vysoké úrovni.

Hlavním nástrojem pro ověření předpokladů a hypotéz magisterské práce je rozsáhlé dotazníkové šetření provedené v 9 obcích příměstské oblasti Prahy. Autorce se za pomoci studentů geografie podařilo získat rozsáhlý vzorek nově příchozích obyvatel (560 dotazníků zachycující domácnosti s 1687 osobami). Kapitola věnovaná metodice šetření důkladně popisuje výběr lokalit, konstrukci dotazníku a realizaci šetření. Dotazník má kultivovaný vzhled a dobře formulované otázky. Magisterské práce tak představuje velmi cenný zdroj informací o sociálním prostředí suburbií a rozsahem empirického materiálu výrazně přesahuje běžně předkládané magisterské práce. Zde je třeba ocenit schopnosti autorky navrhnout a poté i realizovat takto rozsáhlé dotazníkové šetření.

Při vyhodnocení dotazníku autorka věnovala každé hypotéze (oblasti sociálního prostředí) samostatnou kapitolu. Interpretace výsledků je dle mého názoru nejslabší částí předkládané práce. Autorka postupuje po jednotlivých otázkách, pro které vyčerpávajícím způsobem popisuje strukturu odpovědí a jejich procentuální zastoupení. Závěry vyplývající z předkládaných výsledků jsou uvedeny na konci rozsáhlých kapitol nebo ztraceny mezi řádky popisující procentuální zastoupení odpovědí.

Pro čtenáře je text nepřehledný, není zřejmé, na které informace se má soustředit a co je jádrem sdělení či poznání v dané kapitole. Presentované výsledky budí dojem pracovního

textu. Pro čtenáře by bylo přehlednější, kdyby v úvodu každé kapitoly byly shrnuty a propojeny výsledné poznatky z dané oblasti (např. vzájemné vztahy v lokalitě) a vybrané procentuální výsledky použity spíše jako opora pro autorčina tvrzení.

Podobně by bylo možné propojit kapitolu popisující vybrané lokality s poznatky o sociální struktuře respondentů (kap. 4.2 a 4.3). Vzhledem k vyššímu počtu sledovaných obcí je pro čtenáře obtížné propojovat poznatky o lokalitě (charakteristika obcí, vymezení sledovaných lokalit...) z jedné kapitoly s poznatky o obyvatelstvu (vzdělanost, stáří, počet respondentů...) z druhé.

Stylistická podoba teoretického úvodu je na velmi vysoké úrovni. Proto je překvapivá úroveň textu v následujících kapitolách. Některé pasáže jsou díky složitým formulacím a občasným překlepům obtížně čitelné. Několik chyb při číslování grafů znesnadňuje čtenáři pochopení některých částí textu. Zvýšený počet překlepů a drobných nesrovnalostí formálního rázu je však vyvážen obsahovou kvalitou magisterské práce.

Dále přikládám několik specifických komentářů a připomínek:

- s. 34 komentář vymezení studovaných lokalit je možné přesunout do kapitoly 4.2 k ilustrativním mapkám, takto není příliš srozumitelný
- pro Tab. 4 (s. 48) není dostatečně popsán způsob výpočtu jednotlivých ukazatelů, např. „Odhad podílu studovaných nových obyvatel“
- v Tab. 5 (s. 49) jsou uvedené údaje pro oblast Mladíkov nemožné (minimum, maximum, průměr, počet respondentů)
- příklad závěrů, které by bylo možné prezentovat v úvodu kapitoly, je shrnutí ze závěru s. 54
- výstižné citace vybrané z otevřených odpovědí respondentů vhodně dokreslují prezentované poznatky (s. 63-66)
- s. 68 špatné číslování grafu nutí čtenáře vynaložit značné detektivní úsilí k nalezení toho správného („*jak vyplývá z grafu 12*“ místo „*jak vyplývá z grafu 11*“)
- v seznamu literatury chybí publikace Potočný (2006) citace na s. 60-61
- V Tab. 8 (s. 94) chybí počet zastupitelů, není pak zřejmé jakou část zastupitelů nově příchozí tvoří. Navazující komentář o složení jesenických zastupitelů je dost nejasný (s. 95) – zřejmě neobratná formulace.
- V otázce „*potenciální spolupráce v problémových životních situacích*“ (s. 88-90) hrají dle mého názoru důležitou roli i zkušenosti respondentů s nějakou formou spolupráce. Jinak mají respondenti tendenci ke schematickému hodnocení na základě obecných lidských hodnotových měřítek. Jedná se o podobný příklad jako je tendence respondentů k neutrální odpovědi, jak autorka správně uvádí v případě otázky „*hodnocení vzájemných vztahů mezi novo a starousedlíky*“ (s. 63)

- V případě otázky „zdravení“ (s. 71 a s. 82) si myslím, že autorka příliš idealizuje „městský“ a „vesnický“ způsob života. Vzájemně se zdravící obyvatelé lokality nové výstavby představují okruh lidí, kteří se znají na základě místa bydliště a častého setkávání v lokalitě při cestě domů a pryč. V městském prostředí existuje podobný okruh lidí avšak není vymezen okolím bydliště, ale spíše konkrétním domem. Úvaha o výsledcích podobného dotazníku v případě vícepatrového panelového domu mě vede k domněnce, že výsledky by nemusely být příliš odlišné. V této souvislosti by mě zajímalo vyjádření autorky k předloženému komentáři.

Přes všechny výtky považuji magisterskou práci za nadstandardní. Presentované výsledky rozšiřují dosavadní poznatky a jsou přínosem do probíhajících diskuzí o vlivu suburbanizace na sociální prostředí obcí v zázemí velkých českých měst. Získaný empirický materiál považuji za velmi cenný a doufám, že jej autorka dále využije.

Předkládanou magisterskou práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 18.9. 2006

Mgr. Jakub Novák

Katedra sociální geografie a
regionálního rozvoje